

Son 30 yıldır, bütün dünyada dozajı gittikçe artan bir tartışmanın odak noktası olan çevre konusu, katı ideolojik yapılanmaların yıkılmasından sonra entel(ektüel)erin yeni uğraş alanı olurken, bütünüyle insanlığın geleceğini etkileyen hayati bir ulusal ve küresel sorun olarak hepimizi yakından ilgilendirmektedir.

Bilindiği gibi, insanın doğuştan getirdiği ruhi potansiyelleri ancak fiziki ve toplumsal bir çevrede işlenerek harekete geçirilebilir. Bizim, fiziki çevremiz bedenimizden evimize, ülkemizden dünyamıza, galaksimizden bütün maddi kâinata kadar genişlerken, toplumsal çevremiz de kendimizden ailemize, akrabalarımızdan hemşerilerimize, milletimizden bütün insanlık âlemine kadar uzanır. Fiziki çevremiz ile toplumsal çevremiz arasında bitki ve hayvanlar âlemi yer alırlar ve bunlar çevresel bütünlüğümüzü hem zenginleştirirler hem de tamamlarlar.

Burada dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, çevrenin amaç değil bir anlamlı araç olduğu gerçeğidir. Amaç, en güzel şekilde yaratılan insanın bu maddi aleme gelirken beraberinde getirdiği ilâhi potansiyel değerlerin, en uygun yollarla en olgun seviyede işlenerek harekete geçirilmesidir. Bu amaca ulaşmanın temel şartı ise, bu kutsal faaliyetin temiz ve dengeli bir çevrede gerçekleştirilmesidir. Bu manada çevremiz her bir insan için bir olgunlaşma (imtihan) alanıdır. Bu sebepten 'Dünya (çevre) ahiretin tarlasıdır' buyurulmuştur. Dün atalarımız, bugün de bizler bu tarlayı işleyerek ötelerde hayırlı hasatlar yapmaya çalışıyoruz. Aynı görev yarınlarda çocuklarımız ve torunlarımız tarafından da yapılacağı için, onlara verimli ve dengeli bir tarla (çevre) bırakmak zorundayız. Bu sebepten çevre bizim babamızın malı değildir, "torunlarımızdan ödünç aldığımız" önemli bir emânettir. Şüphesiz ki, iyi insanlar emânete ihânet etmeyenlerdir.

Bu genel değerlendirmelerin ışığında çevrecilik ile milliyetçilik arasındaki birebir yakın ilişkiyi, fikrimize ruh veren İslâm'dan da feyiz alarak irdelemeye çalışalım.

Fiziki Çevremiz

'İnsanı en güzel şekilde yaratan' Allah (c.c.), bu kutsal varlığın özüne 'kendi ruhundan üfleyerek' onun şahsiyet tohumunu yaratmıştır. Bu tohumun kabuk tabakasını oluşturan maddi ve enerjitik bedenlerimiz ise madde ve enerjinin değişik durum ve biçimlerinden oluşturulmuştur. Dolayısıyla bizim mikro fiziki çevremiz bedenimizdir. Bedenimiz de, içinde yaşadığımız evimizden sokağımıza, ülkemizden dünyamıza, galaksimizden bütün maddi

kâinata kadar gittikçe genişleyen makro fiziki çevremizin bir ürünüdür.

Ayağımızın altında mütevaziliğin zirvesini yaşayan toprağın en büyük hedefi; ilahi emânetin taşıyıcısı durumundaki gâye varlık insana ulaşmaktır. Toprak bu hedefe üç aşamalı bir fizyolojik ve biyolojik süzülme süreci ile ulaşır. Birinci aşamada, dağınık ve düzensiz bir elementler yığını hâlinde bulunan ham toprak bitkiler vâsıtasıyla süzülerek belli bir düzene girer. İkinci aşamada, bitkileri yiyen hayvanlar bu süzülmeyi bir üst seviyeye yükseltirler. Üçüncü ve son aşamada, insan bitkilerin meyvelerini ve hayvanların etlerini yiyerek üstün bir programın kontrolünde toprağı hedefine ulaştırır.

Buradan da anlaşılacağı gibi, insanın ilâhi emâneti bu âlemde taşımada kullanacağı ten kafesi, bütünüyle bitki ve hayvanların, yâni doğal (fiziki) çevrenin ürünüdür. Başka bir deyişle, insan kaçınılmaz bir şekilde bitkilere, hayvanlara, havaya, suya, güneş ve galaksi ışınlarına bağımlıdır. Bizim maddi yapılanmamıza katkıda bulunan bu fiziki değerler ve sistemler bizden, yaratılış gâyemize uygun bir inanış ve davranış beklerler. Aksi bir durum söz konusu olduğunda, âdeta hiddetlenerek bizi cezalandırmak isterler. Kur'an'ın bildirdiğine göre '.. Allah'a evlât edindi diyen kafirlere karşı göklerin parçalanacak, yerin yarılacak, dağların da dağılıp çökecek derecede' öfkelendiği(1) ifade edilir. Diğer taraftan, imân etmiş iyi işler yapmış insanların ölümüne, arz ve semânın ağladığı tersine kâfir olanların ölümüne ise ağlamadıkları(2) belirtilmektedir. Bu derece insan ile ilgili olan fiziki çevremiz, bizim yaratılış gâyemize ulaşmamızda hizmetimize verilen kutsal bir ortamı ifâde etmektedir. Bir siyasi çizgiyle sınırları belirlenmiş fiziki çevrenin adı olan vatanımıza duyacağımız sevginin imândan kaynaklanmasına da şaşmamak gerekir. Milliyetçiliğin en önemli ayağını oluşturan vatan sevgisi, bu fiziki çevremizin sâdece düşman saldırılarına karşı korunmasını gerektirmemekte, aynı zamanda vatan toprağının her türlü kirlenmeye, erozyona, ağaçsızlaşmaya karşı da korunmasını şart koşmaktadır. İşte bunun için çevrecilik milliyetçiliğin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır.

Toplumsal Çevremiz

Fiziki çevremizin üzerinde hayat bulan toplumsal çevremiz, kendi şahsiyetimizden ailemize, hemşerilerimizden milletimize, ümmetimizden bütün insanlık ailesine kadar geniş bir dâire çizer. Ortak değerler etrafında bir araya gelmiş toplumsal çevremiz milletimizi oluşturur. Mensup olduğumuz milletin temel özelliklerini koruyup geliştirerek, kıyâmete kadar varlığını sürdürmesini istememiz ve bu doğrultuda gayret göstermemiz en doğal hakkımız ve görevimizdir. Toplumsal çevremizin (milletimizin) her türlü kirlilikten korunarak yarınlara taşınması milliyetçiliğin doğal bir gereğidir. İşte bunun için çevrecilik milliyetçiliğin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır.

Milletin Geleceğinin Teminatı : Çocuklar

Her millet kendi milli varlığını geleceğe ancak çocukları vasıtasıyla taşır. Bu yüzden aklı başında her devlet her açıdan sağlıklı nesiller yetiştirmek için gereken tedbirleri alır ve titizlikle de uygular. Günümüzde ciddi devletler, hamile annenin bakımı ve beslenmesini kirlenmemiş doğal besinlerden sağlamak için, doğumdan sonra çocuğa yedirilecek mamaların temiz ve sağlıklı olması için "ekolojik tarım" uygulamalarına büyük önem vermektedirler. Ekolojik tarım fiziksel, kimyasal, biyolojik kirlenmeye sebep olabilecek hiç bir insan yapısı katkı maddesi kullanılmamadan mümkün olduğunca doğal ve temiz bir çevrede yapılan tarımdır. Çocuklara yedirilen mamalar, tamamen doğal şartlarda üretilen buğdaylardan elde edilen unlarla ve yine tamamen doğal şartlarda üretilen otlar ve yemler yedirilen ineklerin sütlerinden yapılmaktadır. Bu özellikteki mamalarla beslenen çocukların hormonlu, kimyasal katkılı ürünlerden elde edilen mamalarla beslenen çocuklara göre zekalarının daha iyi geliştiği ve ileriki yaşlarda bulaşıcı hastalıklara ve kansere yakalanma risklerinin daha düşük olduğu bilimsel olarak tespit edilmiştir. Bu gerçekten hareket eden ülkelerde ABD 2 yaşına kadar, AB 5 yaşına kadar çocukların ekolojik tarım ürünlerinden elde edilen mamalarla beslenmesini kanuni bir zorunluluk haline getirmiştir. Bu ülkeler böyle tedbirlerle, milli varlıklarını sağlıklı bir şekilde yarınlara taşıyarak güçlerini gelecek zamanlarda da sürdürmenin gereğini yerine getirmektedirler.

İşte bunun için çevrecilik milliyetçiliğin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır.

Türkiye'nin Milli Ekolojik Zenginliği

Daha önce de belirtildiği gibi, fiziki ve toplumsal çevremizin arasında bir yer tutan bitkiler dünyası ve hayvanlar

alemi etrafımızı çepeçevre sararak bu iki çevremizi hem bütünleştirir hem de zenginleştirir. Bu açıdan bakıldığında Türkiye dünyada bitki ve hayvan çeşidi açısından en zengin ülkelerin başında gelmektedir. Bunu ülkemizin yer küre üzerinde sahip olduğu konuma ve dolayısıyla verimli iklimine borçluyuz. WWF (Dünya Doğayı Koruma Vakfı) tarafından yapılan araştırmalar sonucunda ülkemizde 9 coğrafi alanın biyolojik çeşitlilik açısından hem çok zengin hem de ciddi tehdit altında olduğu belirlenmiştir. Bu bölgeler sahip oldukları bu özelliklerinden dolayı "ekolojik sıcak nokta" olarak vasıflandırılmış ve koruma altına alınmaları tavsiye edilmiştir. Ülkemizin paha biçilmez doğal zenginliklerini barındıran bu bölgeler şöyle özetlenebilir.

Küre Dağları, Kastamonu

Küre Dağlarının özellikle batı kesimi, .Karadeniz'in en geniş el değmemiş nemli karstik (kireç taşı) ormanlarına (doğal yaşlı ormanlar, kanyon ekosistemi, akarsu ekosistemi, çayırlıklar vs) sahip. Karstik arazi yapısı sonucu oluşan dev kanyonlar ve mağaralar gür ormanlarla birleşerek eşsiz doğal peyzajlar oluşturmuş. İç kesimlerde göknar ve kayın egemenliğindeki saf ve karışık ormanlar kıyıya doğru yerini kestane ve diğer yapraklı ağaçlara bırakıyor. Yer yer insanın bile ulaşmasına imkan vermeyen bu vahşi coğrafyada bozayı, yaban domuzu, karaca, geyik, su samuru gibi birçok canlı türü yaşıyor. Kanyonlar, yüksekliği yüzlerce metreye ulaşan sarp duvarları, endemik (yanlızca o bölgede bulunan) bitki türlerine ve yırtıcı kuşlara ev sahipliği yapıyor. Halen odun üretimi amacıyla yönetilen bu ormanlar aynı zamanda denetimsiz avcılığın ve aşırı kullanmanın tehdidi altındadır. Alanın batı kısmında Milli Park ilan edilmiş durumdadır. Küre Dağlarında korunan alanların genişletilmesi, zarar görmüş alanların restore edilmesi, yaşamları bütünüyle ormancılığa dayalı yöre halkı için eko-turizm gibi alternatif geçim imkanları oluşturulması gerekmektedir

Amanos Dağları, Hatay

Doğu Akdeniz'de kıyıdan hemen yükselen Amanos Dağları'nın ana kayası kireç taşı ve serpantinden oluşur. Denize dönük yamaçlardaki yüksek yıllık yağış bu ana kayanın üzerinde zengin bir bitki örtüsünün yerleşmesini sağlamıştır. Alçaklardaki nemli bölgelerde geniş yapraklı ormanlar, serpantin yamaçlarda kızıl çam, yüksek bölgelerde ise sedir ormanları doğal peyzaja hakim durumdadır. Amanos Dağları, Türkiye'nin en önemli endemizm merkezlerinden biri olup aynı zamanda, arı şahini, küçük orman kartalı, gibi sayısız yırtıcı kuşun Türkiye'ye giriş kapısı konumundadır. Özellikle Belen Geçidi göçmen kuşlar için önemli bir geçit noktasıdır. Vahşi hayvanlardan bazıları şunlardır: Yaban kedisi, yaban keçisi, karaca .... Ancak, ağaç üretimi, yangın, avcılık, otlatma, vs. gibi faaliyetler bu değerleri tehdit etmektedir. Halen küçük bir kısmı koruma statüsüne sahip olan Amanos dağlarının (Tekkoz-Kengerlidüz Tabiatı Koruma Alanı 172 ha) daha etkin bir şekilde korunabilmesi için koruma altındaki alanların genişletilmesi gerekmektedir.

Babadağ, Fethiye

Batı Akdeniz'de, genel olarak kızılçam ormanları ile kaplı yamaçlar, yaşlı sedir ormanları ile örtülü tepeler, dere içlerinde nadir sığla ağaçlarının bulunduğu vadilerden oluşan Babadağ da yüksek endemizmi ile tanınmış bir alandır. Tıbbi / aromatik ve soğanlı bitkiler son derece yaygın olup yaban keçisi, çakal, kurt sık rastlanan yaban hayvanlarındandır. Dünyanın en zengin kelebek popülasyonlarının yaşadığı vadiler alana özel bir değer kazandırırken, çok geniş alanlarda yapılan tıraşlama kesimler, orman yangınları, soğanlı bitkilerin aşırı toplanması,turizm amaçlı yapılanmalar önemli tehditler oluşturmaktadır. Henüz çok küçük bir bölümü koruma statüsüne sahip (Gemile Koyu ve kelebek vadisi Doğal Sit; Ölü Deniz Kıdrak Tabiat Parkı) olan Babadağ ve çevresi şu an turizm baskısına dayanmakta güçlük çekiyor. Etkin bir koruma için alanın bütünüyle koruma altına

alınması gerekiyor.

Datça Yarımadası ve Bozburun

Dünyanın yalnızca bu bölgesinde doğal olarak yetişen "Datça Hurması" ile tanınan Datça Yarımadası'nda egemen orman tipini kızılçam ormanları oluşturmakta ancak, Fenike ardıcı, sığla ve servi gibi doğal olarak ender rastlanan ağaçlar da yer yer orman karışımına katılmaktadır. Orman alt örtüsünü oluşturan bodur bitkiler içinde birçok tıbbi ve aromatik bitkiler de var, bunlar; lavanta,kekik, vs dir. Datça Yarımadası ve Bozburun yalnızca yaban keçisi, yabankedisi gibi hayvanların değil aynı zamanda nesli tehlike altındaki Akdeniz foklarının da en önemli habitatlarına sahip olup alan turistik gelişimin olumsuz etkisi altındadır. Bir bölümü "Özel Çevre Koruma Alanı" statüsüne sahip; ayrıca bir bölümü "Doğal Sit" alanı olan bu bölgenin söz konusu statüsü zaman zaman delinebilmektedir. Ancak hem kontrollü kullanıma izin veren hem de sıkı koruma sağlayan "Milli Park" statüsü bu alanın etkin bir şekilde korunmasını güvence altına alabilir.

Fırtına Vadisi, Çamlıhemşin

Kaçkar Dağlarının kuzey eteklerinde yer alan Fırtına Vadisi çok dik yamaçlara sahiptir. Yıllık yağış 2.000 mm küpün üzerinde olup, yüksek kesimler devamlı sis altındadır. Doğu Karadeniz e özgü bütün habitatları burada bulmak mümkündür, bunlar; alüvyal akarsu ormanları (kızılağaç), geniş yapraklı ılıman ormanlar (kayın),iğne yapraklı ormanlar (ladin),geniş çayırlıklar, şimşir toplulukları dir. Bu alan çok önemli biyolojik çeşitliliğe çok miktarda yerel ve nadir türlere de sahiptir. Bunlar; 537 odunsu bitki, 109 kuş, 23 memeli, 21 sürüngenden oluşmaktadır. Fırtına Deresi, yöredeki dereler içinde bugüne kadar el değmeden kalabilmiş tek akarsudur. Ancak, başta yapımına başlanan HES'ler olmak üzere, yol inşaatları, turizm ve çarpık gelişim, bu güzellikleri tehdit etmektedir. Hemen bitişiğindeki Kaçkar Dağları Milli Park sınırının bir koridor şeklinde fırtına deresini de içine alacak şekilde genişletilmesi alanın tehditlere karşı korunması için çok gereklidir.

İstanbul Ormanları

Karşılıklı iki yarımadanın kuzey kesimlerinden İstanbul'u saran bu nemli ormanlar çoğunlukla meşe ve bununla birlikte gürgen, kayın, kestane gibi geniş yapraklı ağaçlardan oluşur. Ancak lokal olarak değişen toprak ve iklim koşulları inanılmaz çeşitlilikte orman kompozisyonlarının ve habitatların oluşmasını sağlamaktadır. Karadeniz'e yakın kuzey bakılı yamaçlar ve nemli vadiler "öksin" karakteri taşırken (siklamen, helloborus, orman gülü...), güneye doğru azalan nem, Avrupa'nın belki de en geniş fundalıklarının burada barınmasını sağlıyor. İstanbul ormanlarını tehdit eden en önemli sorun, kentsel gelişim ve bunun yarattığı baskıdır. Nüfusu her yıl 500.000 artan İstanbul'da temiz havaya, suya, ve yeni yerleşim alanlarına gereksinim her geçen gün ararken, planlama süreçlerinde doğal değerlerin korunması hesaba katılmamaktadır. Dolayısıyla İstanbul ormanlarının bu hassas durumu etkin bir korumayı zorunlu kılmaktadır.

Karçal Dağları, Artvin

Gürcistan sınırında yer alan Karçal Dağları biyolojik çeşitlilik açısından Türkiye'nin en önemli yerlerinden biridir. Ani yükseklik değişimleri ile ortaya çıkan ekosistem çeşitliliği, yüksek endemizm oranı, zengin yaban hayatı Karçal Dağlarının en önemli özelliğini oluşturmaktadır. Kayın ve ladinin hakim olduğu karışık ormanlarda daha birçok ağaç türüne (kestane, gürgen, ıhlamur, vs) ve huş topluluklarına rastlamak mümkündür. İnsan etkisinin görece düşük olduğu doğal yaşlı ormanlar yaban hayatı içinde uygun yaşama ortamı oluşturmaktadır. Çakal , yaban keçisi, yaban domuzu, susamuru gibi çok sayıdaki yaban hayvanları ilk akla gelenler olup, bozayı populasyonu açısından yalnızca Türkiye'nin değil Avrupa'nın en önemli yerlerinden biridir. Diğer yandan yırtıcı kuşların önemli göç yollarından birisi de buradan geçmektedir. Bu bölgenin yaklaşık 25000 hektarlık bir bölümü (Camili, Efeler ve Gorgit).Tabiatı Koruma Alanı statüsüne sahiptir.

Yenice Ormanları, Karabük

Batı Karadeniz'de , aynı adı taşıyan çayın doğusunda 100 m ile 1975 m arasında değişen yükseltilere sahip Yenice bölgesi, geniş, el değmemiş karışık yapraklı ormanları ile biyolojik çeşitlilik bakımından son derece zengindir. Vadiler arasından geçerek Keltepe'ye (1975 m) ulaşan Karadeniz'in nemli hava kitleleri kuzeye bakan

yüksek kesimlerde bir sis yağmur kuşağı oluşturur. Bu da alanın zengin bir orman dokusu ile kaplanmasını sağlar. Özellikle, Istranca meşesinin oluşturduğu ormanlar, yaşlı kayın, gürgen, porsuk ağaçları ve çınar grubları alana ayrıcalık kazandırır. Yaban hayatı açısından da zengin olan alan kısmen koruma altındadır. (Çitdere ve Kavaklı Tabiatı Koruma Alanı) Ancak bu tedbirler , alanın doğal değerlerinin bütünüyle korunabilmesi açısından yetersiz kalmakta ve geri kalan bölgelerde ormansal üretim devam etmektedir. Bu nedenle, koruma statüsü altındaki alanların bu zenginliği tamamıyla kapsayacak şekilde genişletilmesi ve bütünleştirilmesi gerekmektedir.

İbradı-Akseki Ormanları, Antalya

Akdeniz ile İç Anadolu arasındaki geçiş zonunda yer alan ve her iki flora bölgesinin de özelliklerini taşıyan İbradı çevresi kızılçam ormanlarından sedire, ardıç ormanlarından yüksek sub- alpin çayırlıklara kadar bir çok farklı ekosistemi barındırıyor. Sedir, karaçam, meşe için önemli bir genetik potansiyele sahip alanın bazı küçük bölümleri “gen koruma alanı” (200 ha) olarak ayrılmış durumda olup, aynı zamanda tıbbi / aromatik bitkiler (kardelen,kar çiçeği, yabani orkideler, adaçayı, sümbüller) açısından son derece önemli olan yörede çok yoğun toplama faaliyetleri vardır. Yaban keçisine ve endemik bir hayvan olan dağ uyuruna burada rastlamak mümkündür Bu bölge için Altınbeşik Mağarası Milli Parkı’nın sınırları genişletilerek etkin bir koruma sağlanabilir. (3)

Milli varlığımızın bu doğal zenginliklerinin korunup geliştirilmesi, milli kültür değerlerimizin korunup geliştirilmesi anlamına da gelmektedir. Vatan sadece uğrunda ölünen bir toprak parçası değildir, o aynı zamanda ovalarında, dağlarında, vadilerinde, ırmaklarında ve göllerinde bin bir çeşit canlının hayat bulduğu, böylece üzerinde insanların yaşamasına imkan veren Yaratıcı’nın hay sıfatının tecelli ettiği kutsal bir çevrenin adıdır da. Ne yazık ki, bugün ülkemizin doğal dengesi ciddi biçimde bozulmakta, vatan topraklarımız hızla çölleşmekte ve kirlenmektedir. Türkiye topraklarının iki bin yıl önce 40 milyon hektar olan nitelikli toprağı, erozyon sonucunda 12 milyon hektara indi. Böylece Büyük sahra Çölü’nün bir küçüğü ülkemizde oluşmaya başladı. Bugün topraklarımızın % 86’sı erozyon tehlikesi altındadır. Bu yolla denizlere ve göllere her yıl 400 – 500 milyon ton toprak taşınmaktadır. Kaybedilen bu topraklar Kıbrıs Adası’nın yüzeyini 10 cm. kalınlığında kaplayacak düzeydedir. Bu çok vahim bir durumdur. Evet, şairin dediği gibi, “Bayrakları bayrak yapan kandır. Toprak uğrunda ölen varsa vatandır.” Vatandaş ise ancak üzerinde insanca yaşayabileceği verimli topraklar için kanını akıtır, çölleşmiş, kurumuş, ölmüş topraklar için değil. Üzerinde yaşayamayacağı toprakları istemese de terk ederek başka vatanlar arar. Orta Asya’dan Anadolu’ya gelişimizin maddi sebeplerinden biri de bu çölleşme belasıdır. Bugün ise dünya eskisi kadar boş değildir. Yani bizim için başka bir Türkiye yoktur.

İşte bunun için çevrecilik milliyetçiliğin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır.

Çevre ve İdeoloji

İnsanın çevresini işlemesi, tabiattan kültüre, vahşetten medeniyete yükselebilmesi, özünde mevcut olan ilâhi potansiyelleri gerektiği gibi harekete geçirebilmesine bağlıdır. Bu potansiyellerin başında, akıl ve idrak gücünü kullanarak bilim yapabilme kabiliyetimiz gelmektedir. Ayrıca, insan kuru kuruya çevresine şekil vermez; o aynı zamanda çevresine mâna da verir. Böylece, maddeyi, madde ötesini kısacası hayatı yorumlayarak belli bir tefekkür kıvamına ve sentezine ulaşır. Çevreden bilgiye, bilgiden düşünceye, düşünceden hikmete, buradan da imâna erişir. (Din bu yolun yolcularının şaşmaz rehberidir.) İmânın ateşlediği aşk ile meşke (icraata, eser vermeye) başlar. Artık çevre belli bir dünya görüşünün veya inancın değişen oranlarda etkisi altındadır.

Her ideolojinin bir amacı ve bu amaca ulaşmada kullanacağı aracı/araçları ve amacına nasıl ulaşacağını belirleyen stratejileri ve taktikleri vardır. Günümüzde etkinliği hızla artmaya devam eden çevrecilik hareketlerini, gücü elinde tutan veya güç kazanmak isteyen grupların ve devletlerin ideolojilerini ve stratejilerini bilmeden değerlendirmek ve anlamak oldukça zordur. Çünkü 'Ameller (icraatlar) her zaman niyetlere bağlıdır.'(4)

Batı ve Çevrecilik

Gittikçe ideolojileşen çevrecilik hareketi, diğer insan ürünü ideolojiler gibi Batı medeniyetinin bir ürünüdür. Bilindiği gibi, Batı medeniyetine iki ana kaynak ruh verir, yol gösterir. Greko-Romen kültürü ve Yahudi-Hristiyan inancı. Birinci kaynak sürekli olarak eşitsiz ve âdaletsiz bir toplumsal zeminde, insanlara ayakta kalabilmek için çarpışmayı ve ezmeyi telkin ederken, ikinci kaynak; bütün güzellikleri Yaratıcı'dan insanlara ulaştırmayı amaçlayan dinin ilahi kanallarını, önce parazitleyen sonra tıkayan bir yapıya dönüşmesi sonucu nefsaniyetin, yani bencil benliğin emrine girmiştir. 'O nefs ki, bütün şiddetiyle kötülüğü emreder'(5). Böylece batıllaşan Batı, ürettiği her şeyi nefs düzleminde gerçekleştirirken insansızlaşarak insafsızlaşmıştır. Dolayısıyla, Batı'dan kaynaklanan her şey görünüşü ne kadar parıltılı da olsa sonuçta yaratılış kanunlarıyla (fıtratla) çatışma eğilimindedir. 'Küfür tek millettir' Muhammedî hükmünce, adı ve rengi farklı da olsa, Batı'dan gelen her şey nefsanidir, bâtıldır, zâlimdir, insansızdır, insafsızdır. Gittikçe ideolojileşen çevrecilik hareketi de nefsin emrindeki bu kirli medeniyetin bütün insanlığın başına sardığı bir büyük doğal belâya, yine aynı medeniyet tarafından getirilmeye çalışılan çözüm önerileridir. İnsanı çevresinden ve kopup geldiği Yaratıcısından koparan ve kovan bu kirli medeniyet daha işin başında, tertemiz dünyaya gelen insanı kirli ve günahkâr kabul eder ve bu yüzden onu vaftiz ederek güyâ temizler.

Nefis (ego) düzleminde şekillenen yaldızlı fakat kirli Batı medeniyeti, her alanda olduğu gibi, kalkınma ve çevre konusunda da çifte standartlı bir tavır sergilemektedir. İnsanlığın madde planındaki gelişmesinde oynadığı başrolü büyük bir gururla kendisi sahiplenen Batı, ego merkezli insansız ve insafsız medeniyetinin doğal bir sonucu olan çevre kirlenmesini ve tahribatını bütün insanlığa maletmeye kalkışmaktadır. Batı medeniyetinin bu mağrur temsilcileri, her canlının ortak hayat alanı olan dünyamızı yaşanmaz bir gezegen haline getirmek üzeredirler.

Kirlilik, önce, haram lokma ile Batı insanının midesinde başladı. O haram lokma ki, sömürgeci Batılılar'ın topla tüfekle, yalanla dolanla, Afrika'da, Amerika'da, Asya'da mazlum milletlerin yeraltı ve yerüstü zenginliklerini 'un' yapıp, bu unu onların kanı ve teriyle yoğurarak zulüm fırınlarında pişirdikleri kahır ekmeğinden oluşmuştur.

Midede hazmedilen haram lokma kara kan olup damarlar vasıtasıyla kalbe, beyine, göze, kulağa kısacası bütün organlara ve hücrelere yayıldı; girdiği her yeri kirletti. Sonuçta kalp karardı. O kalp ki, özünde bütün ilahi güzelliklere ayna olmuş gönül gözünü taşır. O gönül ki, 'Çalabın tahtı' olup içinde merhametin, âdaletin, alçak gönüllülüğün, hürriyetin... kısacası adamı insan yapan rahmani duygu ve sıfatların hayat bulduğu sevgi ve aşkın ilâhi kaynağıdır. Burada duyu organları tarafından toplanan ve akıl ile işlenen bilgi sevgiye dönüştürülür, aşk olur, Yaratıcıya ulaşır. İşte haram lokma burayı kirletti. Haramdan zulmet, zulmetten de zulüm doğdu; sonra da akılla gönül arasındaki sevgi kanalını kapattı, nefis kapısını açtı, nefrete yol verdi. (kalbin mühürlenmesi). O nefis ki, acımasızlığın, zulmün, gurur ve kibrinin, şeytana esaretin, çok standartlığın (münâfıklığın)... kısacası adamı 'aşağıların aşağısına düşüren' ve 'hayvandan daha aşağı' yapan, nefsani duygu ve sıfatların hayat bulduğu nefretin şeytani kaynağıdır. Gönlü bu hale dönüşen Batılı'nın Yaratıcıya uzanan ilâhî iletişim kanalları teslis (üçleme) inancından dolayı zâten kapalı idi. Diğer taraftan, bu durumun normal sonucu olarak, hakikati görsün ve duysun diye bahşedilen 'gönül gözü' ve 'gönül kulağı' kör ve sağır oldu.

Allah (c.c.) bu tip insanları Kur'an'da şöyle tarif ediyor: '.And olsun ki, biz cin ve insten birçoğunu cehennem için yaratmışızdır. Onların kalpleri vardır idrak etmezler, gözleri vardır bunlarla görmezler; kulakları vardır, bunlarla işitmezler; onlar dört ayaklı hayvanlar gibidirler; hatta daha da sapıktırlar. Onlar gaflete düşenlerin ta kendileridir'(6)

Bu temel özelliklere sahip olan insanların oluşturduğu toplumun ve kurdukları medeniyetin, akarsuları, gölleri ve denizleri, toprağı ve ondan çıkan bitkileri, hayvanları, ormanları ve bütünüyle fizikî çevreyi; ticâreti, aileyi, kadını, çocuğu, akraba ve komşuluk ilişkilerini ve bütünüyle toplumsal çevreyi; bilgiyi, sevgiyi, aşkı, merhameti, cömertliği, mertliği, verilen sözü yapılan anlaşmaları ve bütünüyle insani değerleri kirletmesi gâyet doğaldır. Doğal olmayan, insanların, kirliliğin esas sebebini görmek istememesi ve aynı kirli zihniyetten, Batı'dan temizlik için

çözüm beklemesidir. İster sanayi toplumu, ister bilgi toplumu aşamasında olsun, Batı medeniyetinin ve onun türevlerinin insanlığa yaldızlı kirliliklerden başka verebileceği bir şey yoktur.

Yine bu temel özelliklere sâhip olan toplumların, hassas dengelerle yaratılan yeryüzünün düzenini bozmaları kaçınılmazdır. Böylece karada ve denizde doğal dengeler ve bu dengelere dayalı hassas sistemler bozuldu. Bu durumu 1400 yıl önceden bildirerek bizleri uyaran Kur'an'da şöyle buyurulmaktadır: 'İnsanların elleriyle işledikleri yüzünden karada ve denizde (fizikî ve toplumsal) fesat çıkar. Allah da, belki (ders alıp) dönerler diye, yaptıklarının bir kısmını böylece tattırır.'(7)

Diğer taraftan, yine Kur'an'da insanların güç ve enerji elde etmek için yaratılış kanunlarıyla sorumsuzca oynamaları sebebiyle çok ciddî belâlara uğrayacakları ifade edilirken, nükleer radyasyonlara ve hatta nükleer savaşlara dikkat çekilmektedir. 'Göğün, insanları bürüyecek ve gözle görülecek bir duman (radyasyon) çıkaracağı günü bekle, bu can yakıcı bir azaptır.'(8) Bu haber kıyamet alametlerinden olup muhatabı biz ve çocuklarımızdır. Böyle bir nükleer ateş çemberinden üçüncü dünya savaşı esnasında geçebileceğimizi unutmamak gerekir.

Gerçek Çevrecilik

Türk-İslâm tefekküründe insan küçük âlem, kâinat da büyük âlemdir. Alem(ler)de ne varsa, insan, madde ve manasında âlemden bir numune taşır. Dolayısıyla, makro çevremizde oluşacak bir dengesizlik doğrudan bizi (mikro çevremizi) etkileyecektir. Özü kirlenen insanın aklından, elinden temiz bir fikrin ve icraatın zuhur etmesi de oldukça zordur. Bu gerçeğin ışığında şu değerlendirmeyi yapabiliriz: Yaratılış (fıtrat) dışı davranışlar, beş duyu kanalıyla maddeden mânâya geçerek gönülde (duygularda) ve akılda (düşüncelerde) kirliliğe sebep olmaktadır.

Eğer kişi iyilik yaparak ve/veya tövbe ederek oluşan bu kirlenmeyi derhâl gönlünden ve aklından sil(e)mezse, bu hassas güç kaynaklarımız esas görevlerini yapmamakta ve artan bir oranda fiziki ve toplumsal çevreyi tahrip eden bir kirlilik üretmektedir.

Gönül aynı zamanda ötelere açılan ve ilâhi güzelliklerin yansıma bulduğu bir imân kaynağıdır. Buranın temiz tutulması imanın güçlenmesine, amelin hayır üzerinde oluşmasına doğrudan etki eder. Bu sebepten 'temizlik imandandır' buyurularak, insanların tövbe ederek temizlenmesi istenmiş ve böyle davrananların Allah (c.c.) tarafından sevileceği bildirilmiştir. Kur'an ve sünnette bu konuda çok sayıda hüküm ve uygulama vardır.

Görüldüğü gibi, temizliğe dayalı gerçek çevrecilik, ruh ve gönül temizliği ile başlar, akılda fikir olur, uzuvlarda amele, eyleme dönüşerek fizikî ve toplumsal çevreyi İslâmi ve insani bir anlayışla geliştirir, düzenler, dengeli bir şekilde gelecek nesillere ulaştırır. Bu konuda Batı'nın kendisine ve insanlığa verebileceği hiç bir güzellik yoktur. Çünkü onların dillerinde gönül diye bir kelime bile yoktur. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Batı gönlü bir avuç dünya menfaati için şeytana çok önceden satmıştır. Görünür plândaki çevrecilik hareketlerine önderlik etmesi, bu konuda gün geçtikçe artan insani hassasiyeti kendi kontrolüne alarak suçunu yavuz hırsız misali, bastırmak istemesinden kaynaklanmaktadır.

Hayra ve güzelliğe yönelik insanî faaliyetlerin hepsinde olduğu gibi, çevrecilik konusunda da en gerçekçi, olgun hükümler ve uygulamalar yine İslâm'da ve derin Türk kültüründe vardır. 'Biraz sonra kıyametin kopacağını bilseniz elinizdeki fidanı dikin' diye buyuran bir peygamberin getirdiği dinden ve " yaş kesen baş keser" anlayışına mayalık eden Türk kültüründen samimi ve şuurlu çevrecilerin öğreneceği çok şeyler vardır.

Çevre ve Hayat

Fizikî ve biyolojik çevremizdeki her şey birbiriyle iletişim halindedir. Dünya, sayısız varlıkların belli bir düzen ve ahenk içinde sonsuz renk cümbüşleri gibi, her an kendini yenileyen bir iletişim armonisine sahiptir. İnsan bu armoninin nitelik yönünden zirveye çıktığı bir canlıdır. Basitten karmaşıklığa doğru giden ve en baştaki ve en sondakinin aynı noktada birleştiği bu harika iletişim hattı herhangi bir sebepten kesintiye uğrarsa, doğal hayat önce bozulur sonra da yavaş yavaş ölür. Çevre kirliliğinin bir anlamı da bu iletişim dengesinin insan müdahalesiyle bozulmasıdır, parazitlenmesidir. Hayatı sağlayan sistemler arasında büyük bir işbirliği ve iletişim olayı vardır. Meselâ, atmosferden solunum yoluyla aldığımız hava doğrudan ciğerlerimize gider ve burada bulunan bronş ormanlarına yayılır. Her bronşun ucunda alveol adı verilen küçük kareler vardır. Bu karelerin etrafı kılcal

damarlarla örülmüştür.Temiz havayla dolan alveollerde kılcal damarlara dolan kirli kanlar ile temiz hava arasında bir gaz alışverişi olur. Kandaki karbondioksit havaya, havadaki oksijen de kana geçer. Bu alış veriş esnasında muazzam fizik ve kimya kanunları işlemektedir. Taze oksijenle yüklenen temizlenmiş kan, kalp pompasıyla damarlara, oradan da hücrelere ulaştırılır ve hücrede besinler oksijenle yakılarak enerjiye dönüştürülür. Bu enerji sayesinde bütün vücut çalışır ve görevini yapar.

Hücredeki yanmadan dolayı oluşan karbondioksit kan ile damarlar vasıtasıyla akciğere taşınır, buradan da tekrar ağız yoluyla atmosfere verilir. Kirli hava gırtlağımızdan çıkarken (bizim isteğimize bağlı olarak) ses tellerini titreştirir. Böylece toplumsal iletişimin ana unsurlarından olan konuşma olayı gerçekleşir. Diğer taraftan, karbondioksitli kirli hava ağaçların yaprakları vasıtasıyla emilir, çeşitli fiziksel ve kimyasal reaksiyonlardan sonra oksijen olarak tekrar atmosfere bırakılır. Ve biz yaşamak için tekrar soluk alırız.

Görüldüğü gibi, tabiatta hayat denen mucizevi olayı gerçekleştirmek için, mikro ve makro düzeyde, birbirlerine sıkı sıkıya bağlı birden fazla iletişim mekanizması büyük bir incelikle çalışmaktadır.

Kalkınma ve Kirlenme

İnsanlığın tabiat güçlerine karşı zayıf kaldığı göçebe toplum döneminde, yaşamak için beslenme, barınma ve savunma faaliyetleri sonucunda vahşi tabiatın kirletmesi ve bozulması mümkün değildi. İnsanın, aklını kullanarak çevresinde kendi varlığını tehdit eden unsurları bertaraf etmesi ve hayatını sürdürmek için hazır olan yiyecekleri toplaması, hayvanları avlaması bu dönemin karakteristik insan-tabiat ilişkisini oluşturdu.

Karasabanın icat edilmesi, hayvanların evcilleştirilerek insanların hizmetine sokulması, uygun yerlerde yerleşik hayata geçilmesini sağladı. Böylece 18. yüzyılın sonuna kadar süren Tarım Toplumu dönemi başlamış oldu. Bu dönemde de tabiatın dengesi bozulmadı ve dolayısıyla insanın dengesi de bozulmadı. Bugünün modern insanını perişan eden stres, kanser, aids, kalp rahatsızlıkları gibi pek çok hastalık ya yoktu veya bugünkü kadar etkili ve yaygın değildi.

Buharlı makinenin icadıyla başlayan Sanayi Toplumu aşamasıyla birlikte, makine gücünü kontrolüne alan insanlar, daha çok maddi güç elde etmek için bâkir tabiata büyük bir hırsla saldırdılar. Kömürleri, bakırları, altınları, gümüşleri, demirleri, petrolleri çıkarmak için topraklar kazıldı, ormanlar söküldü, yakıldı ve nihâyet tabi çevre çölleşmeye ve kirlenmeye başladı. Fabrikaların zehirli artıkları bir yandan nehirlere akıtıldı, diğer yandan ciğerlerimize doldurup boşalttığımız havaya bırakıldı. Denizlerin hem altı hem de üstü kirletildi. Yeşil ağaçlar sökülüp beton duvarlar dikildi. Artık yediğimiz meyveler bütün gösterişlerine rağmen eski tatlarını ve lezzetlerini kaybettiler. Etler kanserojen madde içeren hormonlarla bozuldu. Kısacası, içtiğimiz su, soluduğumuz hava, yediğimiz gıdalar bozuldu. Bozulma ve kirlenme o kadar arttı ki, danalar bile dayanamayıp delirdi.

Fiziki çevremizle birlikte toplumsal çevremiz de kirlendi ve bozuldu. Fert bazında mutluluğu bir türlü yakalayamıyoruz. Sevgisiz, hoşgörüsüz, nefrete esir olmuş fertler yüzünden aile, akraba, komşuluk, hemşerilik, vatandaşlık ilişkileri de dejenere oldu, kirlendi. Ticaret, siyaset, hatta din işleri bile bu kirlenme ve bozulmadan nasibini aldı. Devlet toplum, yönetici halk ilişkisi rayından çıktı. Böyle bir ortamda orman kanunlarının devreye girmesi, adâletin yerini zulmün alması doğaldır. Küresel boyutta oluşan bu toplumsal bataklık küresel bir ateş çemberinden geçmemize sebep olabilir. Belki de bizim için nasihat dönemi bitmiş, musibet zamanı gelmiştir. Bilelim ki, Kur'an'ın ifadesiyle 'Başımıza gelecek musibetler kendi ellerimizle yaptığımız (hatalı, günâh) işlerden dolayı olacaktır'. Bizi bekleyen en ciddi musibet Kur'an'nın Duhan suresinde açıklanın nükleer ateş çemberidir. Bu nükleer terbiye üçüncü dünya savaşı olarak da bize ulaşabilir. Bilgi toplumu aşamasına yükselen Batı medeniyeti bütün insanlığı hızla nükleer bir cehenneme sürükleme kabiliyet ve gücünü elinde tutmaktadır. Artık Batı medeniyeti, zihniyeti ve ürünleriyle birlikte ciddi bir yargılamadan geçirilmelidir. İyice bilinmelidir ki, bu dünya Batılılar'ın babasının malı değildir.

Sonuç

Çevrecilikle milliyetçiliğin neredeyse özdeşleştiği bir zaman diliminde yaşayan bizler, fikir ve davranışlarımıza mana ve biçim veren inançlarımız doğrultusunda, bu önemli olguya sahip çıkmalıyız. Bu kavram bizim kültürümüzün doğal bir parçasıdır. Atalarımız çevrecilik anlayışını ayrıca ifâdelendirmediler, fakat yaşadılar. Gün

geçtikçe etkinleşen çevrecilik olgusunu ideolojisi iflâs ettiği için boşluğa düşen entellerin istismarına bırakmamak için Ülkücülerin bu konuya sâhip çıkması elzemdir. Türk milliyetçiliğinin bütünlük oluşturan amaçları bizi şuurlu çevreciliğe çağırıyor. Bilelim ki, fiziki çevremizi (vatanımızı) ve toplumsal çevremizi (milletimizi) hayatın her alanında kirlilikten korumamız ve gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde intikal ettirmemiz Ülkücülüğümüzün doğal bir gereği olacaktır.

Dipnotlar

1. Meryem Suresi, Ayetler, 90-91.

2. Duhan Suresi, Ayet, 29.

3. Doğal Hayatı Koruma Derneği Yayınları

4. Hadisi Şerif.

5. Yusuf Suresi, Ayet, 53.

6. Araf Suresi, Ayet, 179.

7. Rum Suresi, Ayet, 41.

8. Duhan Suresi, Ayetler, 10-11.

Kazım ÜTÜK